1

श्रीरामपरमानंदायनमः॥ युद्धिंप्रहस्तपडलियावरि॥ रावणाचाक्रोधाग्निनमापेअंबरी॥ तेसमरदिशालंघोनिबाहेरी॥
सुर्यजापिनभावी॥१॥ रावणबोलेमोहोदराप्रती॥ सर्वदळपाळानासिघ्रगति॥ उत्तमनथतुरंगमहस्ति॥ वाक
वायुज्याकारणें॥२॥ पुर्विंदिवासीबहुतवेळ॥ युद्धजालेंअतितुंबळ॥ नेकाळींहिपरीतेंदळ॥ ल्केशातेंपाव
लेनाहिं॥३॥ शस्त्रेंघ्याअपारेंवोखटें॥ विद्युल्लतातुल्यकुंतनेनिरवटे॥ ज्याच्याधारावरीपुटें॥ पावकाचि
खेळती॥४॥ सूर्यनक्षत्रांतेप्राशणकरी॥ तैसेनि[illegible]मंकरीनवैरी॥ ओनिनाकेसंगमसागरी॥ मेळ
विणमेंदुरवर्ण॥५॥ नवरत्नाचांतेजःपुंजु॥ [illegible]यत्नरासध्वज॥ ज्यावरीबैसोनिभ्रासज॥ मंगि
लाकश्यपाचा॥६॥ ऐसेंरावणबोलतक्षणी॥ [illegible]होउलागतीचतुरंगनि॥ तेविचित्रेंऐकाश्रवणीं॥
समयानसारीखि॥७॥ पायाचेप्रचंडउदबीयाउ॥ ते[illegible]काळजेचेहुउ॥ मुखीशुभ्ररदनदिपेउ॥ कराळरू
प॥८॥ अग्निकुंडाऐसेनेत्रविशाळ॥ मुखेंलंबाय[illegible]॥ पालीकाकल्लोळ॥ पर्वतासमानकोथळ॥ अजाणबा
हुबळिये॥९॥ मुखीमस्तकिलोहाचियाजाळी॥ यानतीयानेणेदृष्टिफाकेवेगळी॥ आंगीअंगत्राणेघात
ली॥ तेकाळीं॥ जेवज्रासीअभेद॥१०॥ कटीपरीधानकेलीनाघांबर॥ मुउपीबाधलीचांमरे॥ कासाघा
नलियाअष्टचिरे॥ विचित्रेंविविधें॥११॥ वज्रसुदियाखोविल्याकटी॥ शस्त्रेंधरीलीवळुनिमुस्टी॥ खेटके
विशाळनेहटी॥ वामांगाकडेरक्ष॥१२॥ विरश्रियेचेनिआनंदें॥ चरपीगर्जतिवाकिबीरुदें॥ आवेषेंउचलुनियाकृति

पदें ५

२

तेणेधरनिरनानीतसे ॥१३॥ विच्यूल्लना तळपेमेपावनी ॥ याकुनिजेजाळिरवडेकरी ॥ असिलत्तात्राख्यवळीक
यरी ॥ लहुडिआणिदिव्यडी ॥१४॥ मुद्गल नोमन फनशास्त्र ॥ वज्रगदागउयाळमुषळ ॥ दशघ्नीशतघ्नीविशाळ ॥
आनिचक्रेचेडुकि ॥१५॥ कदानेकोइतिभिंडिमाळा ॥ पाशपागंडीसकळा ॥ धनुषबाणइत्तुकीपरांनिदळा ॥ या
स्त्रसामग्रिजाळी ॥१६॥ ऐसेपायाचेनासिसत्र्पनर्णवी ॥ खड्गेसेळीनिउउनीबंनराळी ॥ सिंहंनादेदेनित्र्या
वेषतेकाळी ॥ विनश्रीचेतनळी ॥१७॥ ऐसेपायाचेअसंख्यातचालीले ॥ नवतुरंगमपारखीले ॥ तेकव
णाजानिल्ववर्णिले ॥ चित्रिचिभांडारेंदैसी ॥१८॥ नवपी आपुलेनिप्रेत्ने ॥ सत्पाद्विपिचिजानितिअश्च
रत्ने ॥ कितियेककाळहोतियेत्ले ॥ तेयेसमरें [illegible] ठिली ॥१९॥ जंबुद्वीपीचेजंबुसोनसळे ॥ क्रौंचद्विपिचे
निळे ॥ श्वेनद्वीपीचेचांदिणेहोसळे ॥ च्युतो [illegible] चित्रांगा ॥२०॥ शाकद्विपीचेसारंगसोज्वळ ॥ कुषद्विपी
चेचकोदचपळ ॥ शाल्मलीचेबरिनबहुबळ ॥ पुष्करीचेशामकर्ण ॥२१॥ आनिकनानादेशीचेनागर ॥ अं
गवंगकळिंगकास्मिन ॥ सौराष्ट्रगोडगुर्जर ॥ वोड्डियकर्णाटक ॥२२॥ ऐसेतुरंगोतमस्वलक्षण ॥ सर्वांगिकुशळ
पुर्ण ॥ देवातायेजीकोनिदाहुण ॥ हरीलेसबळसुजाति ॥२३॥ सुर्याचेरथिचेघोडे ॥ ह्मणानिअभ्दुतबळीयाडे ॥
अर्धनिमिष्यलवघडे ॥ नवइस्तुकेक्रमिती ॥२४॥ दोनिसहस्त्रदोनिशतेदोनियोजनें ॥ सदाकाळचालति
गगने ॥ जनुर्वळीयेसाहुनिअतिमानि ॥ आयारावणाचेवाजी ॥२५॥ चित्रिचिविचित्रेत्नांउनेउघडिली ॥

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

किरंगानसागनेमर्यादासांडिली॥ जैसिअम्चरा ळेहुनिधाटीनिघाली॥ अम्बोत्तमाचि॥२६॥ अतिकुसी
पाल्गानिले॥ अवयेनत्नरखचिनवोनले॥ चामरांकिनचौनाळ्नचालीले॥ हिसनराजपंथे॥२७॥ हेसेतुरंगम
५१ मनोवेगि॥ लोहपंजनस्वाळीतिभागी॥ रास्चसामग्रिदोहिन्नागी॥ घानलीजसेंकैसी॥२८॥ वरीआरू
लेराक्षेसराउत॥ अंगत्राणलेईलेबळीवंत॥ दोरीउत्याचेखड्गमंडित॥ आवेशाजाकाशिनसमाये॥२९॥ ऐसि
याअम्घानेउदाळीत॥ चालीलेतुंबळजसेंख्यात॥ तवमहादंतिमदोन्मत॥ चालिले वेगेसि॥३०॥ ऐरावति
समानसकळ॥ चौचौदंतचिमहास्थुळ॥ नानानिगळपेरोल॥ रावणानेसेविति॥३१॥ पर्वतकुंजनउपे
रावणापासिजसति दर्पे॥ कोणकारणनसीसपे नपरीसावे॥३२॥ पुर्विइंद्रेवज्रधने॥ छेदिलीप
र्वताचिसिरवने॥ मगमिळोनिगिरीदुःखचेने॥ रावणासिशरणगेले॥३३॥ मगरावणेगीरीवराते॥ निर्भयरि
धलेस्नेहेबहुने॥ पुढेपर्वताचेनिकैवारे दंति बेलेयुद्धि॥३४॥ हरीलेस्वर्गिचिअधिकार॥ वंदिया
तलेसुनवन॥ सुउचेतलातेणेथोन॥ अवघेगिरिआपारलेे॥३५॥ मगतेसकेळहिरोल॥ गजरुपजालेमहा
स्थुळ॥ ऐरावतिसिस्पर्धाकेवळ॥ सुखीख्यारीख्यारीरंत॥३६॥ म्हणउनितेगजसाक्षातकाने॥ पर्वतास
मानशरीरे॥ मंडिनवज्राचेनिगुढारे॥ हेमशृंरवळी आभरनिदि॥३७॥ घानलीयादिव्यविचित्रासुळी॥ ज
यासिनत्नखचिनतगटेजउली॥ चोकटीमुक्ताफळेरिचिली॥ जेसमाननक्षत्रासी॥३८॥ घंटाघागनवेळा
चेघोळ॥ बांधलेचहुकडेतुंबळ॥ रुळतचामराचेपाहाळ॥ पताकापुष्टीवरी॥३९॥ सहासुखीकुंभस्थुळी॥

Joint project of the Rajwade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

3

या नलीलो हाविमोहाव्ही ॥ स्वर्गरिमा हावंतबैसले अनुर्वळी ॥ मुळशानि त्र्यंकुशघेउनिया ॥ ४० ॥ ऐसे गजगुडार
ने ॥ कीक्रान असंख्यात चालिले ॥ जेने नानेपायपातले ॥ सहअसुरवेयोनी ॥ ४१ ॥ ऐसा मागे नथसज्जजाले ॥ जेवानी
यापरीस वहिले ॥ तेथे तुरंगोत्तम जुनिले ॥ कितीयेक सोळसोळा ॥ ४२ ॥ तेथे आयुध धनुर्धर ॥ अनिविक्रमाचे नि
शाचर ॥ कोरंडे करीतुणीर गंभीरशान ॥ फरणेघेतलीशात्राग्नि ॥ ४३ ॥ रथिकुशळ बैसले धुरे ॥ हळचोडियाचे धनु
निवाम्रोरे ॥ तेराजपंथि नथवदे ॥ निपालेतवरीत ॥ ४४ ॥ ऐसे चातुरंग कटक ॥ सनधबद्ध जाले भयानक ॥ तवउगवला
२ सहस्रार्क ॥ ऐसा नथसज्जजाला ॥ ४५ ॥ विचित्रवि[illegible]चे करणी ॥ रत्नेजडलीखणोखणी ॥ तेजप्रकाशे नेने
नरणी ॥ लोपेनिजाय ॥ ४६ ॥ स्तंभमंडित मकाकेतु [illegible]ली किंजिणी ॥ तो उभारीला नथिमंडितु ॥ विबुद्धा २
भयदाता ॥ ४७ ॥ विचित्रांबराचलोलिका ॥ बहुको[illegible]निपत्ताका ॥ ऐसा समरंगनि त्रअमित्रारिका ॥ पाळवि
निसंघटनि ॥ ४८ ॥ हननेत्रिचाप्रळयहुताशन ॥ [illegible]गवणजालाप्रसन्न ॥ तेणे आपुले सुखिहुन ॥ काय
हानथरिधला ॥ ४९ ॥ तेजंपुजं तो वज्राचा ॥ प्रीति आननकुरंगाननाचा ॥ दर्प हरीला वेश्रवणाचा ॥ ज्यावरीबै
सोनिरावणे ॥ ५० ॥ सौंदर्य नथाचे अतिपाडे ॥ वर्णना बोलाविति तुकिथोडे ॥ बिंब तेनलाचे निउजियडे ॥ चतुथसि
की ॥ ५१ ॥ तयारथावरी शातयेके ॥ हळटेखिलीकामुके ॥ मार्गवासिरिधलीहो तित्रीबके ॥ तयाचतुळसहो
वज्रवैडुर्यपद्मगोमेद ॥ येहिंखचितधनुशाचे चंद ॥ सिनेषंडुणे सहळनाद ॥ जेसे भेदवज्रासी ॥ ५३ ॥ तयासि
विचित्र गवसनि ॥ आणिक जुंबाडे गोपरीले तुणी ॥ तेसंपुर्ण भरीले बाणी ॥ तुकपुरवसरळ ॥ ५४ ॥ शक्तीपरशाघहरण ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

नथिठेविलीयाशनुणा॥गदासुद्रलतिसणा॥खड्गवल्लीतेजाळीया॥५५॥नानाशस्त्रे॰तेजाळी॥रावणकु
(३४) रिंसुटेयुध्यकाळी॥नयाचियानचिल्याकवळी॥सहाधगधगित॥५६॥ऐसासज्जकेलातेनथोत्तम॥जयावरीख
ळेरावणाचाविक्रम॥नयावरीबैसोनियासंग्राम॥विबुद्धासिकेलापुर्वि॥५७॥तेसियानथासिजुंतिलेघोडे॥अ
श्वबळीयाडे॥जयाचियअंगकांतिनेपडे॥चादिनेपृथ्वीवरी॥५८॥याअश्वाचेसुंदर्यविस्तारे॥जेसिउपडिलीशि
वीचिन्नांउने॥सुलक्षणसंपुर्णअळंकारे॥मिरवतिबहुकुडे॥५९॥तेपुनेचामनेकंठाभरणे॥मोहाळीसळाळीति
अंगत्राणे॥उच्चारलेनिपुच्छेकर्णे॥नभसेवुम्हणति॥६०॥पर नयनतिपृथ्वीवरी॥हिंसनादिमंउळथराशी॥ह
याचिचालनिपुढिलाखुरी॥पृथ्वीसिनातळति॥ अश्वोत्तमियोजिलारथ॥नयावरीआरुढलालंकना
थ॥संपतिसंनतिचासिंधुसमर्थ॥राक्षसेश्वरतो॥६२॥ दाकारदाराहिध्वजे॥चंउरंउचिविचित्रे॥नितुकि
चसुर्यपत्रे॥मुकुटावरीमिरवति॥६३॥कोटिसंख्या॥ राक्षसदेवदर्पहरण॥वेष्टीनचालिलेजैसेसुर्य
किर्ण॥सूर्यासिरीसिचाळनि॥६४॥आपुलियानिजासनावरि॥आनुढलेबळीवंतजैसेगिरि॥अंगलगसेना
सेजारि॥निघालेखटाटोपे॥६५॥राजबंधुराजकुमर॥सुहृदसखेसभाचतुर॥मंत्रीकपटीविद्यासागर॥समभा
रेचालती॥६६॥किरिटकुंडलेबाहुभूषणे॥कंठमाळाकरकंकने॥मुद्रिकाआंगोळियाचेलेने॥नवरत्नेडंगरेति॥६७
चरणीवाकिब्रिदाइतपणे॥धरिलीदिव्यांबरेअंगत्राणे॥जयावरीसुराचिशस्त्रेजालीचूर्ण॥पुर्विसंग्रामसमरी॥६८

(५)

माथाघेजालीयाचि । जेसिबिंबेश्रृंगारव्योमिचि । शस्त्रेसळाळीतमुष्टीची ॥ विजुवेनिपाडे ॥ ६९ ॥ निळांबराचिम
खतुपे । खंडरैंडावरीसक्रोपे । वातगर्भेपुर्णपडपे । चालविलीरायापुढे ॥ ७० ॥ सिंहशार्दुळाचीकिर्तिनोडे । महा
क्रिाळेप्रचंडे । राजेपुढेंमोरोउदंडे । मिनवतिनानाविधे ॥ ७१ ॥ पुढेगजानुढवेताकन्नाट । प्रतापरायाचावर्णीजे
वाजट । तेनेघोशगगनाचेपोट । संपुर्णभनतबाहे ॥ ७२ ॥ वेत्रेपानिराजभारपुढे । धावतिगर्जनाकरीतगाढें । प्रव
यमेघनारायेकडे । क्षणक्षणानयानक ॥ ७३ ॥ सेनाचालिलीचतुरंगनि । आनेलवोलागलिधरनि । वायुरखेळतां
अगाधपानि । वरीनोकाडोल्लेजैसी ॥ ७४ ॥ राजमान … वंत । तेणेकुनुणीसहस्रफणीअनंत । ह्रदरजाळ
चिंताक्रांत । कांपाजउभुगोळआजी ॥ ७५ ॥ ऐसा … मान चालिलाजेसाफुटलासागर । धुसनउरेन
तेनेदिनकर । गगनिआच्छादिला ॥ ७६ ॥ धुइदाटलीदा … हिदिशा । मांउळारवेचराचिअतिवळसा । वाद्येवाजतिसा
चियाघोषा । दिग्गजसाहोंनसकति ॥ ७७ ॥ पुण … भेरी । धडकतितेनेभुगोळथरारी । दुंदुभिनिशाणं
चेगजरी । त्रैलोक्यबधिनजाले ॥ ७८ ॥ शंखश्रृंगेपणव … काहळा । याचाघोशउठीलाआगळा । रणमोहरीया
वायकवळा । अतिवाद्येजांजाळे ॥ ७९ ॥ ऐसेनणवाद्याचेलक्षावधीजोडे । राजन्नारपुढेंवाजतिसुघडे । तेणेसंपुर्ण
भरलेवाड । व्योमाचेउदर ॥ ८० ॥ अश्वोत्तमाचेउदेलेहींस । उठलेकुंजराचेकिंकाटकर्कश । तेणेकुनुणीअवकाश
आकाशीनाही ॥ ८१ ॥ आनंदेविक्रमेपेंशांतिरव । सिंहनादेगर्जतजसेतुंबळ । तेणेघोशखगाचेकुळ । चेवलेअवनिय
शी ॥ ८२ ॥ रथाचेनिघडघडाटे । उलबीक्रिाकशैलफुटे । भुलगणाचिफुगलीपोटे । प्राणघेउनिपळनि ॥ ८३ ॥

… the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

५८

ऐसासर्वभानेसिसमर्थ॥मिनवंतवालेलंकनाथ॥हदरईजयाद्रोचास्वार्थ॥दिर्घधरीलाअसे॥८४॥जैसेनीकावया
देवेशा॥वत्रासुरेधरिलीजयाशा॥किवसंतसंगेमहेशा॥जिंकोइछितकामगेला॥८५॥आपुलेनिवैन्नवदशाग्रिवे
सुरेंमानिलिभुवनेसर्वे॥ब्रह्मादिकासिदिर्घगर्वे॥दृष्टीनानिहनवरदे॥८६॥न्नतगणचक्रांतभुतेन्पत्र॥कीव्याव
निधीमध्येवासुगिविरवातु॥नानापर्वतमंडळीतोमेरु॥बिराजेमानजैसा॥८७॥कीनोनिज-णा-॥मृत्सु॥एकितोनसम
वक्रीआदिसु॥नानाव्हाव्गवेष्टीत धडधडीत॥प्रव्यचापावक॥८८॥हेसामिरवनुसमभाने॥रावणवैन्नवे
अतिगजने॥सिमासांडिलीसागने॥तेसानप्रभुमि[illegible]॥८९॥पुढेपाहेलेवंनिजरीदळ॥नवअसंभाव्यदेखि
लेतुंबळ॥जैसेसमुद्रीचेअपाटजळ॥तेसेकव[illegible]॥९०॥रावणआश्चिर्यकनुनिरा हे॥नवयेरीकउनरघुनाथ
पाहे॥आतेप्पसेभाव्यदिसताहे॥कटकनेकसर[illegible]वगम्परचापक्षदोन्ही॥तेसिदिसेराक्षसवाहिनि॥
नेत्रिप्पाहालुनियामनि॥असंतआश्चर्यकरी॥९२॥[illegible]समणाचापुर्वजु॥नणरंगधिनरघुराजु॥पाहोनिबिभी
षणाउजु॥बोलनजोला॥९३॥वत्रासुराचांयुद्धिअनर[illegible]॥बृहस्पतिसिबोल्लेसुपाक्षरणा॥तेसारघुनाथपु
सेबिभीषणा॥अमित्रावैन्नव॥९४॥पर्वतातुल्ययेकयेकनिशाचंर॥ऐसाकोट्यानकोटीदळ॥नादे॥नयामधेसुरव
सेनेचाईश्वर॥कोणपायुद्धासिआला॥९५॥उत्तरवंसनकाळीतरणी॥माध्यानितिवनपेकिणी॥क्रुरिताद्रष्टीचिक
उसनि॥नेत्रिपाहावेनाबिब॥९६॥तैसेजाजीवक्षवेनाडोळा॥हनुकेतेजकापाजरिदळा॥नवबिभिषणम्हणेप्रभुपाद्म॥
एकासागेनतुम्हा॥९७॥जेणेअवनिजाआनिलीकपटे॥दशीन्ददेवासिदिधलेमोटे॥जयाचेगर्वद्रष्टीधसकुटे॥ब्रह्मा
उदेआपवे॥९८॥बिचारीतासत्यव्दिपमहि॥येणेजीकिलानसेऐसान्हपतिना हि॥पानाखीचेमहाअहि॥विटंबिलेयेणे॥

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

5

पैलनथसर्वमाजीधेउ॥पाहातादिसेजैसामेरु॥मधुनिलावण्याचासागरु॥कायकाढिलानेनो॥१०॥पुर्विकुबेरेनेसूरी
प्रयत्ने॥संचिलिहोतिअमोल्यनले॥लंकाराजगृहिहोतियते॥तेरावणाप्राप्तजाली॥१॥सनत्नाचेमुनेजकिर्पा॥देखो
निलाजीलितारांगने॥हरदधनुनियाउणे॥दिवसामुखेलपविति॥२॥ऐसाहातनथपाहाहो॥ध्वजउभारलाजैसाकाळ
यात्राहो॥यानेदेखनाचियुद्धिमोहो॥पावलेदेवसर्व॥३॥चहुकोनिउचपताका॥दिसतिअचंचळजैशाउल्का॥न
थिवेर्योडिनपुकुळटीळका॥शामवर्णश्वेतांग॥४॥नथाप्रवेष्टीलसुचित्रे॥नभचुंबितदाहाहिध्वजे॥तिनुकिचविस्ती
र्णासुर्यपत्रे॥झळाळीतअसति॥५॥ऐसियनथिबैस[illegible]मेघवर्ण॥चित्रविचित्रभुषणेसंपुर्ण॥हातधुतमारुतापरावर
विसबाहुदशमुख॥६॥सांडितक्रोधाचियाउल्का॥तुमसिंयुद्धासिआलातधुकुळटिळका॥त्राजीयावयाचेक
रणाआइका॥सांगेणतुम्हासि॥७॥अपुलानिजसेना॥स्वामि[illegible]पोकाळीचेपैसंग्रामि॥प्रहस्तपाडिलारणभुमिसु
रव्यप्रधानरावणाचा॥८॥पडलियाप्रहस्ताचेदुःखना[illegible]उनियुद्धासिआलात्वरे॥यासरिसेराक्षसरणधिरे
दशकोटीपाहाआले॥९॥रावणरक्षणलागीतळपतु॥तनथपुष्पकाचारत्नखचितु॥ध्वजीकुंजरअसेमंडितु
ऐरावतिचेसाहस॥१०॥तुरंगोत्तमशुद्धश्वेत॥नथीजुंतिलेशोभेबळीवंत॥वरीआनुदस्तोइंद्रजीत॥दर्पहर
पक्षिवाचा॥११॥महाकपटयाचासंग्रामु॥तुम्हासिदाखविलापहिलेभ्रम॥सकळामधे॥वाढिक्रम॥प्रतापेआगळा
युध्यासी॥१२॥आणिक्रपाहाजीनधुविरा॥आवपावामोगिदुसरा॥जोयुद्धिमहातपाधिरा॥प्रतिमापर्वततुल्य॥१३॥
पद्मरवचितनथहेम॥जुंतिलेआरत्नअश्वोत्तम॥ध्वजीसिंहरुपडेमीम॥तोअतिकायानामा॥१४॥रावणापार्श्वीवि
वलोकि॥रचितनथजयाचाकनकी॥विचित्रनाचहुपताकी॥ध्वजीव्याघ्रअसे॥१५॥जुंतिलेदशपरवरविशाळ॥

Joint project of the Rajwade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

58

बैसला असे महा सुखं ॥ ब्रह्मसुर्यातुल्य तेजाळ ॥ तो मोहोदर नामा ॥ १५ ॥ आनिक पाहा लीनघुत्तमा ॥ गोमेद नम
लेनथिल्या हेमा ॥ ध्वजास्थानि शेषाचि प्रतिमा ॥ महा असुर असे ॥ १७ ॥ बैबकर्ण नथिचे अश्वोत्तम ॥ श्वेतनाभवर्ण
चवान ॥ तो चापशरें मंडित रत्न ॥ कुंभ नामा होये ॥ १८ ॥ तयाचि पाति पाहे नरनाथा ॥ क्रौंचण पाचिरवचित नथा ॥ उ
चेध्वजु नल्पे माथा ॥ मच्छेकरु निमंडित ॥ १९ ॥ पिवळे रुद्र जैसे हेम ॥ तैसे तंगाचे तुरंगोत्तम ॥ हस्तीपरी घतुलीत
याचे नाम ॥ निकुंभ जाण राया ॥ १२० ॥ अयोध्यापति पाहो होसा दृत ॥ वाकस्येत जैसे चित्रिचे गांडेर ॥ भुमि सिनली
पुढिलखुर ॥ सपारवरी शृंगारीत ॥ २१ ॥ आरुढला [illegible] हाचि येरुष्टी ॥ खड्ग धरीले वळोनि मुष्टी ॥ वान्नरचमु लक्षीत
दृष्टी ॥ तो नरांतक नामा ॥ २२ ॥ इंद्राच्या वहनातु [illegible] शीलाम हाकुंजर ॥ दंति हाणोनि मेरु मांदार ॥ चुर्ण
करु सके ॥ २३ ॥ ऐसिया गजस्कंदावरी ॥ आरुढला खड्ग [illegible] री ॥ चांपतु पीतांकित कवच शिरी ॥ तो मकराक्ष नामा ॥
आनिक राजेंद्रा पाहाहो ॥ वृषभ उन्नत शैल समान [illegible] वरी बैसे गौरी नाहो ॥ तयाचि सारिखा वांगु ॥ १२४ ॥
नया रश्मि आरुढ अढळ ॥ कांतिमेघ वर्ण विशाळ ॥ रक्त पाहेसी खर्गवाम हस्ती सुळ ॥ तो त्रिमुंडा त्रिशीरा ॥ १२५ ॥
महानागाच्या स्कंदावरी ॥ आरुढला जैसा महागिरी ॥ महाविशाळ उचलला करी ॥ तो देवांतक नामा ॥ २६ ॥ अश्व
सुरवगज्यानन व्याघ्रवगत्र ॥ येक विकट बाहु त्रिपंचे नेत्र ॥ वहणे याचि यो त्रविचित्र ॥ पाहा जीशताचि सहस्त्रे ॥ २७ ॥
नानारूपी नाना नामाचे ॥ अंगरक्ष रायारावणाचे ॥ महाभुतगण जैसे त्रिपुरारीचे ॥ तैसे आलेयु द्धासि ॥ १२८ ॥
तसे बिभीषण सांगत आहे ॥ राघव आश्चर्य करुनि पाहे ॥ शत्रुवैभव सुग्रिव नसाहे ॥ सगकोपाच उठला ॥ १३० ॥
मदोन्मत्ताचि महावाहिनि ॥ लोटली मर्यादा साडुनि ॥ ऐसी सिंहे देखोनि नयेनि ॥ कैसे राहावे लउगे ॥ ३१ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

सर्पवसतिनमनिकद्रिपी।येकाकीगतुउभकस्मातसउपी।तैसाराबणावरीसुरव्यकपी।सुग्रिवधाविनला।हाकदे
6 उनिमहासंयकन।चक्राऐसेभवंडिलेशिरवन।मगउचलीलेआपुलेनहस्तेकठोर॥रावणावरी टाकिले॥३३॥गीरी
श्रंगटाकिलेसुग्रिवे॥तेयेतादेखीलेदशग्रीवे॥कोदंडघेउनिलुभावे॥संधानकेलेशतशरी॥३४॥येतशिख
रबाणिभेदिले॥शतभागहोउनिभुमिपडले॥सवेचीरावणेहाणीतले॥सुग्रिवासिदाहाशरी॥ःअष्टलागलेपानि
चरणी॥वक्षस्थळभेदिलेदोबाणी॥तेवेथेस्तवकपीध्रनि॥आंगटकुपाहे॥३५॥शरीदिभेदिलीयाभाली॥पुन
रपीसत्वाधिशिखापाजव्लली॥त्यावरीविरश्रीबापली॥तैगीयादेनिवेभवे॥३६॥मगवानदेशेतेअवस्वरी॥पा
रपाकितउन्मव्लिलागिरी॥सिंहनादकरुनिरावणावरी॥क्रोधेटाकिला॥३७॥पर्वतपडतादेखिलालंकेशे॥घेउनी
रत्नाकरीदशधनुष्य॥संधानकरुनिनिपाककशा॥फोडुनिगीरीटाकिला॥३८॥सवेचियेकशतशरी॥वृष्टीकेलीसु
ग्रीवावरी॥रवीव्लनिजाव्लीतेनेत्रनीरी॥तत्कधाना[illegible]॥३९॥पुर्विपीनाथपानिपुत्रे॥क्रोंचभेदिलाषडवग
त्रे॥तैसासुग्रिवविशाकनेत्रे॥बहुबानिभेदिला॥ [illegible] कपीशावरीपडलेशरजाव्ल॥तेंउव्लदेखोनिवानरदव्ल॥
शिव्लासीखरेघेउनितुंबव्ल॥रावणावरीधाविनले॥४१॥दव्लउचलुनिगिरिसीलोपिवायो॥कोमेघबाणाली
याआव्लादेसुर्या॥तैसाकपींद्रासीदेखोनिसमयो॥बहुनिरात्रुप्राक्रमिला॥४२॥हस्तंगाच्यियाचव्लथा॥कपि
टाकीतीपरस्परसुचियामाथा॥तेणेकरुनिवाजीवारणरथा॥संव्लानहोतसे॥४३॥स्तंगेशिव्लाहानुनिआदव्ले॥
शतसहअपडतियेकवेव्ले॥महामनुदेखोनिक्रोधानव्ले॥रासेसदव्लउठावले॥४४॥घायहाणतियैंदयैनो॥मिस
व्लेकपिनीशाचर॥युद्धआरंभलेंमहाघोरांदर॥नव्लोटतिपरस्परे॥४५॥कोरतेकटारेफतशतोमन॥पदिप

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

6A

परीशमुषळयोधार ॥ मुद्गलशरचक्रे खड्ग ॥ हे हातियान राक्षसाचे ॥ ८७ ॥ पादपनभन्न बीत थोन ॥ शिळाशृंगेगीरीवर ॥ ये हि हातियेरी वानर विर ॥ राक्षसाते ताडिति ॥ ८८ ॥ आयुधें करीतुनुनिनि करे ॥ थउथउ हापीति परस्परे ॥ विनश्रीचे नित्रप्रतिपडीभरे ॥ याय लाग तांन मनि निति ॥ ८९ ॥ अकधिरा चे पासन सुटले ॥ वरी जा रक्त कुसंबी गी जाले ॥ कुंकुमे गीरी उवरी ले ॥ तैसि उपमा दिसत असे ॥ ९० ॥ होत असता दोहि दळी संग्रामु ॥ राक्षसी ठेलि की वानरा विश्रमु ॥ मग समस्त कपी धनुनि विक्रमु ॥ रावणा उजु धाविनले ॥ ९१ ॥ शरभ गवाक्ष गवय सुखेन ॥ जोतिमुख दधिमुख सजन ॥ या चिअप्रति आगळी आंगवण ॥ [illegible] सेच ठनि ॥ ९२ ॥ सहीत समस्त पर्वत उचलिले ॥ पाणितकी चक्राऐसे भ्रमविले ॥ मग रावणावरी टाकिले ॥ [illegible] नि ॥ ९३ ॥ पाहुनापर्वता चिवरि दृष्टि ॥ रावणे ल्हासीले उर्धदृष्टि ॥ मेढे उघडुनि शरामुष्टि ॥ संधानके [illegible] जैसे मनाचे वेगाउिपण ॥ तैसे मोकलीले वज्र बाण ॥ समस्त पर्वत शत चूर्ण ॥ पृथ्वीवरी पाडिले ॥ ९[illegible] पत्रा [illegible] रिबियापसनवा ॥ तुकम पुरवा भालीति खटा ॥ तैल धुनाकाढीयानि रा ॥ चांपापर्मु [illegible] ॥ ९५ ॥ अस्प हि वान्नर ते जवेश्वरी ॥ रिघिल्लियेकुये कातेपाचेशरि ॥ तेवे थप्पुन धरनि वरी ॥ पडले आंक्रंदन ॥ ९६ ॥ आनिकहि बळियेप ल्वंगम ॥ हाणत होते शीळाशृंगे द्रुम ॥ न वना रावणे शरजाळी व्योम ॥ संपुर्ण कीरीताजाला ॥ ९८ ॥ असंख्यान बाणाचेनि प्रहने ॥ मेदिलि वहुताकपिचि शरीरीने ॥ पिच्छे उत्तारि ति मयोने ॥ तैसे बाण लागले ॥ ९९ ॥ भंगलिया वान्नर विराचिया चळथा ॥ शवपाशन सुटोनि पावले बेथा ॥ मग शरण गेले रघुनाथा ॥ रक्ष येकाची ह्मणोनि ॥ १०० ॥ रावणे मोकलिले शरजाळ ॥ तेणे असंतर खोचले कपिदळ ॥ पर्वतातुल्य विर विशाळ ॥ भंगिले सुग्रीवाचे ॥ १०१ ॥ तेसि कपिचि रेकोनि ठाकरे ॥

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

धनुष्य उचलिले रघुविरे ॥ जैसे षन्मुखे त्रिविक्रमे ॥ तान कासु रावरी ॥ ६२ ॥ तुणीरा मधुनि काढिले ॥ शर ॥ व
ध्यासरिख्या तगाली कठोन ॥ गुणीला वावेत्त वओडिले कन ॥ लक्षमनेपुढे ॥ ६३ ॥ अयोध्याधिशा न रघुराजा ॥ प्राण
कि जीवणा मम अग्रजा ॥ स्फुरण होत से मासी या भुजा ॥ उत्ता वील युध्यालागी ॥ ६४ ॥ मि रावणा तेमारीण निर्धान
आज्ञाद्यावि सिधउदाने ॥ हेकोनिया म्हणे महाबदे ॥ कल्यान असो तुज ॥ ६५ ॥ रघुत्तमे ऐसे बोलीलिया वरी ॥
लक्षमण चापाते सी न सज्ज करी ॥ मेघा सा धिलासन [illegible] सगरावण पावारीला ॥ ६६ ॥ लागे अमरारी स महा
खवळा ॥ बरवे सैगीले वान्चरदळा ॥ आता मासीयक[illegible] ॥ साहे चळी त होउन को ॥ ६७ ॥ जे वसन होते स
सामनि ॥ ते जाजी देखी लेले लोचनि ॥ तुसीया मि रम [illegible] वर्चिनि जाता ॥ ६८ ॥ ऐसे बोलो नि सौमित्रे ॥ त्याना ये
बाण काढिले मंत्रे ॥ तव आउघात ले वायु पुत्रे ॥ राव[illegible] विनला ॥ ६९ ॥ विघूर्ण ना पडे पर्वत पाठारी ॥ जैसा
आरवला न थावरी ॥ दोर्दं उथापावा होनि सिरी ॥ [illegible] नेसि ॥ ७० ॥ आनेद शासु डास स्व जाण ॥ देवा
पस्तु निनुस्ता कल्यान ॥ न न कपीषा सावनिर्माण [illegible] असे ॥ १७१ ॥ मासा उचलला पंचांगुळ कर ॥ वज्रास
रीखा कठोन ॥ म्हणोनि तुझा करीण संस्कार ॥ या अन्या[illegible] हित ॥ १७२ ॥ तव दशग्रिव म्हणे वान्नरा ॥ सुखमिरम
ति पाले खायिरा ॥ मज वन्ही चे सुखी ये कसरा ॥ पडला सि नेपतगा ॥ ७३ ॥ मर्यादा सांडुनि आपुली ॥ म्हुन का ळे सी
बोलि बोली ॥ आनाम्या तुज सेल दिधली ॥ इच्छे स्त्र व हाण मज ॥ ७४ ॥ हनुमंत म्हणे मा[illegible]जा गवण ॥ जापान
असे तुसे अंत करण ॥ केले तुझी या अरवया सि निर्वाण ॥ राजधानिने जाळीले ॥ १७५ ॥ ऐसे ऐकोनि रावणे ॥
हनुमंत हाणीतला वाम चरणे ॥ वान्नर महा प्रहने तेणे ॥ चथरवाली पडला ॥ १७६ ॥ सावरुनि आपणाव सुसुते ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

78

रावणांयापाहानितल्लाकोपेंबहुते ॥ जैसापर्वतवज्रघाते ॥ इंद्र हाणेपुर्वि ॥ ७८ ॥ हनुमंताचेपानिप्रहडे ॥ तयावरीउल्लंडि
जेरस्त्रासिदे ॥ जैसेंचंडवातेंकर्दळीतडुवडे ॥ स्खुपरातेसांडिजे ॥ ७९ ॥ मुर्छाजमनरवतुचिगेली ॥ मगप्रतिक्रोधेंमु
ष्टिवळिली ॥ उभाऊनितवक्केदियली ॥ हनुमंताचेवक्षस्थळी ॥ १८० ॥ तेपेंघायेआलीगीदवरी ॥ अंजनितनयोमुमिरवी
कती ॥ रावणागर्जोनितेअवसरी ॥ गुणीबाणलाविला ॥ ८१ ॥ तवपर्वतउचलुनिविशाळ ॥ पुढेधावितलानिळ ॥
रावणावरीटाकिलावर्तुळ ॥ जोवज्रासिअभेद ॥ ८२ ॥ पर्वतपडताचितधावनरी ॥ लंकेशमेदिलावरतरी ॥ तवहनु
मंतनेअवसरी ॥ सावधजाला ॥ ८३ ॥ मारुतेनिळे[illegible] ॥ उपाटिलेश्रृंगदुसरे ॥ रावणावरीटाकिलेकोपेंथो
रे ॥ अंगीच्याबळे ॥ ८४ ॥ लक्षलाउनिउर्ध्वनयनपो[illegible]ले विंधोनिबाणे ॥ वाहिनिपतिसीजालेउणे ॥ मगल
घवआदरीले ॥ ८५ ॥ जपतामंत्रमायेचेनेम ॥ बहु[illegible]ळेनिळापासाव ॥ हेदेखोनियारस्त्रायीन ॥ आश्चर्य
करीमनि ॥ ८६ ॥ येकानिळापासुनिकोट्याणकोटी ॥ [illegible]देखेद्दष्टि ॥ जैशाआकाशीजीमुत्तिचापोटी ॥ जीम
स्वधारावर्षति ॥ ८७ ॥ क्रीजैसीपावकापासुनिउसळति ॥ [illegible] फुलिंगाचीकोट्यापाकोटी ॥ कीति ॥ तैसिनिळापत्ता
वनिळीव्यापलीसिपिलिक्षोनि ॥ देखोनिरावणविस्मयोमानि ॥ ८८ ॥ जेजेकडेपाहेपोळस्ती ॥ तेतेठाईनिळउभेअसति ॥
दसत्रिंवोशिखनेटाकिती ॥ तयावरीनावपाच्या ॥ ८९ ॥ ऐसानिळसमुदावउदेला ॥ रावणनथप्रदेशीवेष्टिला ॥ सुरव
स्वरूपउडोनिबैसला ॥ ध्वजास्तंबावरी ॥ १९० ॥ महाअपुर्वचापविकळा ॥ आश्चर्यवाटेदीरवा ॥ तावपाकोपअबा
वडवानळा ॥ जैसाशिंधुशोकनी ॥ ९१ ॥ मगकायेकेलेदशावदनें ॥ बाणासजिलाअग्निशास्त्रे ॥ उच्चारकरुनिबिजमं
त्रे ॥ लाविलेकोरंडि ॥ ९२ ॥ प्रहलआरवलाबाणाग्नीचा ॥ शिखाकरुनिपोळलिचा ॥ पंतंगप्रायदेहनिळाचा ॥ पृथ्वीवरीपडता ॥

पुर्पबोळुनिकानाडि। चापापासुनिशार सोडी॥ तवं शिरवाफच्छधडाडी। पावकरूपसरला॥९३॥ बेयापावक्तेमुरव्यस्वरूप।
(४) मगमायानिळ आह्रशजालाआपेआप। जैसेअनिळेमावळति दिप। आकाशजवनिसि॥९४॥ नानापादयावासमुस्फु
ठला॥ गडगडंइपृथ्वीवदि विखुरला। तोपुनरपीयेकवटला। तैसेनिळीनिळमिळाले॥९५॥ ऐसापत्रगाविलानिळनाम
मरीले कितियेकपल्वंगमा। पुपारपीशवयासंग्रामा। नथुसारथियानेप्रेरिला॥९६॥ जेसासिंहसिहेसिसेपावे। किंति
१५ लोशाईव्हासिशाईव्हपीडापावे। तैसारावणसौमित्रिवोधावे। धनुषीवाउनिशार॥९८॥ आतालक्षमणआनिदशा
मुखासि। महायुद्धहोईलदोघाजनासि। तोविदरसत्रुमित्रावमानसी। चतुरादिकिश्राणीजे॥९९॥ इतिश्रियु
द्धकांड रघुनाथचरित्र। वाल्मीककाव्यमहापवित्र। जे चित्रलिजेमहाक्षेत्र। कृष्णदासमुद्गलम्हणे॥१००॥ ८

Joint project of Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२२९८
२००
२२९८

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com